

НИЙСЛЭЛИЙН СҮХБААТАР ДҮҮРГИЙН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ТЭРГҮҮЛЭГЧДИЙН ТОГТООЛ

2018 оны 06 сарын 07 өдөр

Дугаар 21

Улаанбаатар хот

Дэд хөтөлбөр батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.14 дэх хэсэг, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсэг, Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.1, 20.1.3 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2017 оны 129 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр”-ийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.2 дахь заалтуудыг тус тус үндэслэн Сүхбаатар дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдээс ТОГТООХ нь:

1. “Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах дүүргийн дэд хөтөлбөр”-ийг хавсралтаар баталсугай.
2. Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг баталж, дүүргийн хэмжээнд үр дүнтэй зохион байгуулан, хэрэгжилтийг бүтэн жилээр гарган дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд танилцуулж ажиллахыг дүүргийн Засаг дарга /Х.Болормаа/-д үүрэг болгосугай.
3. Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдийн нарийн бичгийн дарга бөгөөд Ажлын албаны дарга /Д.Азжаргал/-д даалгасугай.

ДАРГА

Э.ГАНБАТ

1140100073

Сүхбаатар дүүргийн Иргэдийн
Төлөөлөгчдийн Хурлын
Тэргүүлэгчдийн 2018 оны 06 дугаар
сарын 07-ны өдрийн 21 дугаар
тогтоолын хавсралт

ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ СҮХБААТАР ДҮҮРГИЙН ДЭД ХӨТӨЛБӨР

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Жендэрийн тэгш байдал нь эмэгтэй эрэгтэй хүмүүс нийгэмд болон хувийн амьдралын хүрээндээ эн тэгш үнэлэгдэж, тэгш эрх мэдэл, оролцоотой байж, хөгжлийн үйл явцад оролцох болон үр шимийг нь хүртэх тэгш боломжоор хангагдахыг хэлнэ.

Энэхүү дэд хөтөлбөр нь Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн 19 дүгээр заалт, "Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр"-ийг харьяа нутаг дэвсгэртээ хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авах тухай Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 129 дүгээр тогтоолд үндэслэн Сүхбаатар дүүргийн эдийн засаг, нийгмийг 2018 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн "Боловсролд ээлтэй Сүхбаатар дүүрэг", "Иргэндээ үйлчлэх Сүхбаатар дүүрэг" зорилт, үйл ажиллагааг дэмжсэн дунд хугацааны бодлого юм.

Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлснээр дүүргийн онцлог, хэрэгцээнд нийцсэн жендэрийн бодлого, төлөвлөлт, үзэл баримтлал нэвтэрч, цаашид жендэрийн тэгш байдлыг хангах тогтолцоо чадавхжиж, шийдвэр гаргагчид, бодлого боловсруулагчид, түүнийг хэрэгжүүлэгчдэд нийгмийн бүлгүүдийн нөхцөл байдлыг олон талаас нь үндэслэлтэй харах боломжийг олгох төдийгүй үндэсний хэмжээнд жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангахад чухал хувь нэмэр оруулна.

Иймд Нэгдсэн үндэсний байгууллагын Ерөнхий ассамблейн 2015 оны Эх дэлхийгээ шинэчилье, 2030 он хүртэлх тогтвортой хөгжлийн хөтөлбөрт тусгагдсан жендэрийн тэгш байдлыг хангах, охид эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэхээр дэвшүүлсэн 5 дугаар зорилт, "Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030"-ын нийгмийн хөгжил дэвшилд жендэрийн эрх тэгш оролцоог хангах, нийгмийн баялгийн үр шимээс адил тэгш хүртэх таатай орчинг бүрдүүлэх зорилт, Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн зорилт, Сүхбаатар дүүргийн Засаг даргын 2017-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн зорилтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах дүүргийн дэд хөтөлбөрийг боловсруулав.

Дүүргийн хэмжээнд 2017 оны байдлаар хүүхдийн тусламжийн утас 108, Цагдаагийн 1, 2 дугаар хэлтэс болон иргэн, бусад байгууллагаас нийт 212 кэйс мэдээлэл ирсэн байна. Тодруулбал, бие махбодын хүчирхийлэл 62 (29,2%), үл хайхрах 72 (34,0%), сэтгэл санааны хүчирхийлэл 25 (11,8%), бэлгийн хүчирхийлэл 21 (9,9%), хүүхдийн эрхийн зөрчил 32 (15,1%) гарсан байна.

Түүнчлэн хөдөлмөрийн зах зээлд эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах, түүний дотор нөхөн үржихүйн насны болон бага насны хүүхэдтэй эмэгтэйчүүдийг ажилд авах сонирхолгүй байх үзэгдэл түгээмэл байна.

Хэдийгээр жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах эрх зүйн орчин боловсронгуй болж, улс төр, эдийн засаг, нийгэм, соёл, гэр бүлийн хүрээнд жендэрийн тэгш байдлыг хангах чиглэлээр ахиц, дэвшил гарч байгаа боловч хууль хэрэгжүүлэх

тогтолцоог бэхжүүлэх, санхүүжилтийг хүрэлцээтэй хуваарилах, хүний нөөцийг чадавхжуулах зэрэг нэн тэргүүнд шийдвэрлэх асуудал байсаар байна.

Хоёр. Дэд хөтөлбөрийн зорилго, зорилт,
хэрэгжүүлэх хугацаа

2.1. Хөтөлбөрийн зорилго

Тогтвортой хөгжлийн зорилтыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд жендэрийн мэдрэмжтэй бодлого, төлөвлөлтийг нэвтрүүлэх, жендэрийн эрх тэгш байдлын талаарх хэвшмэл ойлголтыг өөрчлөхөд чиглэсэн цогц арга хэмжээгээр хуулийн хэрэгжилтийг хангах, улс төр, эдийн засаг, нийгэм, соёл, гэр бүлийн харилцаанд жендэрийн тэгш байдлыг хангахад энэхүү дэд хөтөлбөрийн зорилго оршино.

2.2. Хөтөлбөрийн зорилт

Дэд хөтөлбөрийн зорилгыг хэрэгжүүлэхийн тулд дараах зорилтыг дэвшүүлнэ.

2.2.1. Нийгэм, эдийн засгийн тогтвортой хөгжилд жендэрийн эрх тэгш оролцоог дэмжиж, хөгжлийн үр шимээс эмэгтэй, эрэгтэй хүн тэгш хүртэх боломжийг бүрдүүлэх;

2.2.2. Жендэрийн мэдрэмжтэй бодлого, төлөвлөлт, төсвийг дүүргийн орон нутгийн байгууллагын түвшинд хэрэгжүүлэх;

2.2.3. Эрэгтэй, эмэгтэй хүний гэр бүл, нийгэмд гүйцэтгэх үүрэг, оролцооны талаарх хэвшмэл ойлголтыг өөрчлөхөд чиглэсэн жендэрийн боловсролыг бүх нийтэд олгох сургалт, сурталчилгаа, нөлөөллийн ажлыг өрнүүлэх;

2.2.4. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний чадавхыг бэхжүүлэх;

2.2.5. Хүчирхийлэл болон ялгаварлан гадуурхалттай тэмцэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;

2.2.6. Шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх.

2.3. Хөтөлбөрийн хугацаа

Дэд хөтөлбөрийг 2 үе шаттай хэрэгжүүлнэ.

I үе шат 2018 - 2020 он хүртэл

II үе шат 2020 - 2021 он дуустал

Гурав. Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх
үйл ажиллагаа

3.1. Нийгэм, эдийн засгийн тогтвортой хөгжилд жендэрийн эрх тэгш оролцоог дэмжиж, хөгжлийн үр шимээс эмэгтэй, эрэгтэй хүн тэгш хүртэх боломжийг бүрдүүлэх зорилтын хүрээнд:

3.1.1. Хөдөлмөрийн мөлжлөг, ажлын байран дахь ялгаварлан гадуурхалтын аливаа хэлбэрээс урьдчилан сэргийлэх, тэдгээрийг үл тэвчих орчныг бүрдүүлэх асуудлыг төр, хувийн хэвшлийн байгууллага, аж ахуйн нэгжийн хөдөлмөрийн дотоод журамд тусгуулан хэрэгжилтийг үнэлэх үзүүлэлтийг тодорхойлж нэвтрүүлэх;

3.1.2. Өрхийн жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих бодлого, арга хэмжээнд жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх талаар дүн шинжилгээ хийж, холбогдох байгууллага, шийдвэр гаргагчид зөвлөмж хүргүүлэн хэрэгжилтэд хяналт тавих;

3.1.3. Олон хүүхэдтэй болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй, бага орлоготой, өрх толгойлсон эцэг (эх)-ийн амьжиргааг дээшлүүлэхэд чиглэсэн жендэрийн мэдрэмжтэй бодлогыг дэмжих;

- 3.1.4. Гэр бүл төлөвлөлтийн талаар боловсрол олгох нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг өргөжүүлэн эмч, мэргэжилтний ур чадварыг сайжруулах, иргэдийн насны онцлогт тохирсон мэдээлэл, сурталчилгаа хийх;
- 3.1.5. Эрэгтэйчүүдэд зориулсан эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх тасаг, кабинетыг дүүргийн эрүүл мэндийн төвд ажиллуулж, хүний нөөц, техник, тоног төхөөрөмжөөр хангах;
- 3.1.6. Нийгмийн эмзэг бүлгийн иргэдийн эрүүл мэндийг эрсдэлээс хамгаалах үйл ажиллагаанд жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх талаар дүн шинжилгээ хийх;
- 3.1.7. Эрүүл мэндийн боловсрол олгох, эрүүл мэндийг дэмжих үйл ажиллагаанд жендэрийн мэдрэмжтэй бодлогыг хэрэгжүүлэх чадавх олгох цуврал сургалт зохион байгуулах;
- 3.2. Жендэрийн мэдрэмжтэй бодлого, төлөвлөлт, төсвийг дүүргийн хэмжээнд хэрэгжүүлэх зорилтын хүрээнд:
  - 3.2.1. Эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэнд, боловсрол, хөдөлмөр эрхлэлт, нийгэм, соёл, эдийн засгийн идэвх болон оролцоо, тэднийг үнэлэх үнэлэмж, хандлага, гэр бүлийн хүрээнд тулгамдаж байгаа асуудалд суурь судалгаа хийх;
  - 3.2.2. Хорооны Засаг даргын үр дүнгийн гэрээнд Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах талаар тусгах;
  - 3.2.2. Дүүргийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд орон нутгийн байгууллагуудад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх;
- 3.3. Эрэгтэй, эмэгтэй хүний гэр бүл, нийгэмд гүйцэтгэх үүрэг, оролцооны талаарх хэвшмэл ойлголтыг өөрчлөхөд чиглэсэн жендэрийн боловсролыг бүх нийтэд олгох сургалт, сурталчилгаа, нөлөөллийн ажлыг өрнүүлэх зорилтын хүрээнд:
  - 3.3.1. Бусдыг хүндлэх, гэр бүлийн болон ойр дотнын хүнээ хайрлан хүндлэх, хүнлэг чанарыг эрхэмлэх, эрүүл амьдралын зан үйлд суралцаж хорт, буруу зуршлаас ангижрах арга ухааныг төлөвшүүлэх чиглэлээр сургалт, сурталчилгааг тасралтгүй явуулах;
  - 3.3.2. Гэр бүлийн үнэ цэнэ, хамтын амьдралын утга учир, эцэг, эхийн хамтын үүрэг, хариуцлагыг таниулах чиглэлээр үр дүнтэй арга хэмжээг зохион байгуулж, үр хүүхдээ хөдөлмөрч, шударга, ёс суртахуунтай иргэн болгон төлөвшүүлэн хүмүүжүүлж байгаа гэр бүлийг сурталчлах, урамшуулах;
  - 3.3.3. Эрэгтэйчүүд, ялангуяа 18-35 насныханд зориулан жендэрийн хэвшмэл ойлголтыг арилгах, үндэсний уламжлалт, дэвшилтэт зан үйл, хандлагыг төлөвшүүлэх чиглэлээр сургалт зохион байгуулж, эрэгтэйчүүдийн оролцоог дэмжсэн аян, төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;
- 3.4. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний чадавхыг бэхжүүлэх зорилтын хүрээнд:
  - 3.4.1. Засаг даргын Тамгын газрын залуучууд, гэр бүл, хүн амын хөгжлийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн, хорооны нийгмийн ажилтанд зориулсан гарын авлага боловсруулж, сургалтад хамруулах;
- 3.5. Хүчирхийлэл болон ялгаварлан гадуурхалттай тэмцэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зорилтын хүрээнд:
  - 3.5.1. Охид, эмэгтэйчүүдийг хүний наймаа, бэлгийн мөлжлөгт өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг үе шаттайгаар төлөвлөн хэрэгжүүлэх;

- 3.5.2. Хүчирхийлэлд өртсөн хохирогчийг хамгаалах нэгж (Нэг цэгийн үйлчилгээний төв, Хамгаалах байр)-ийг байгуулан ажиллуулж, үйл ажиллагааны зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлэх асуудлыг судалж шийдвэрлэх.
- 3.6. Улс төрийн шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх зорилтын хүрээнд:
- 3.6.1. Эмэгтэйчүүдийг шийдвэр гаргах түвшинд ажиллахад бэлтгэх, чадавхжуулах, манлайллыг бий болгох чиглэлээр эмэгтэйчүүдийн төрийн бус байгууллагатай хамтран ажиллах;

Дөрөв. Дэд хөтөлбөрийн үр дүн

- 4.1. Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлснээр дараах үр дүнд хүрнэ.
- 4.1.1. Салбаруудын жендэрийн бодлого болон дүүргийн жендэрийн дэд хөтөлбөр хэрэгжсэн байна.
- 4.1.2. Жендерийн талаарх олон нийтийн хэвшмэл ойлголт, хандлага өөрчлөгдсөн байна.
- 4.1.3. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний чадавх бэхэжсэн байна.
- 4.1.4. Хүчирхийлэлд өртсөн хохирогчийг хамгаалах нэгж дүүрэгт ажиллана.
- 4.1.5. Шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь нэмэгдсэн байна.

Тав. Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ

- 5.1. Дүүргийн Засаг даргын хороодын Засаг дарга болон байгууллагын дарга нартай байгуулах үр дүнгийн гэрээнд жендерийн дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх заалтыг тусган, хэрэгжилтийг дүгнэнэ.
- 5.2. Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явц, гүйцэтгэлийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг жилд нэг удаа Жендэрийн салбар хорооноос хийж, тайланг дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тэргүүлэгчдийн хуралд танилцуулан, жендэрийн Үндэсний хороонд хүргүүлнэ.
- 5.3. Хөтөлбөрийн үр дүнгийн хөндлөнгийн үнэлгээг хөтөлбөр хэрэгжих сүүлийн жилд нэг удаа орон нутгийн Иргэний нийгмийн байгууллагын төлөөллөөр хийлгэж, үнэлгээг Жендэрийн салбар хороонд танилцуулна.
- 5.4. Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг Жендэрийн салбар хорооноос гаргасан шалгуур үзүүлэлтийн дагуу үнэлнэ.